

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/42/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100474
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0923100474.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a členov senátu Mgr. Michala Novotného a JUDr. Petry Vysaníkovej, v právnej veci žalobcu: N. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, XXX XX G., právne zastúpený advokátom JUDr. Petrom Majerníkom, so sídlom Werferova 1, 040 11 Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 15.08.2023, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. 14Sas/5/2023-93 zo dňa 29.11.2024, takto

rozhodol:

- Kasačná sťažnosť žalovanej sa zamietá.
- Žalobcovi sa náhrada trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Správny súd v Košiciach rozsudkom č. k. 14Sas/5/2023-93 zo dňa 29.11.2024 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zrušil rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 15.08.2023 (ďalej „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie číslo: XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 23.05.2023 (ďalej „prvostupňové rozhodnutie“) a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Administratívne konanie

2. Preskúmaným rozhodnutím generálny riaditeľ žalovanej v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie ako prvostupňového správneho orgánu vo veci zvýšenia invalidného dôchodku žalobcu podľa § 73, § 112 ods. 4, § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 13.09.2021 na sumu 589,20 eur mesačne, podľa § 82 zákona o sociálnom poistení od 01.01.2022 na sumu 596,90 eur mesačne a od 01.01.2023 na sumu 667,40 eur mesačne.

3. V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia žalovaná uviedla, že nakoľko pokles schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť od 13.09.2021 je 75%, teda viac ako 70% (oproti predchádzajúcim 60%), suma invalidného dôchodku sa zvýšila, pričom je určená podľa § 73 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ako súčin priemerného osobného mzdového bodu (ďalej len „OMB“) vo výške 0,8999, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok (07.03.2012), ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku (44,8987 rokov) a aktuálnej dôchodkovej hodnoty (14,2107 eur). Následne sa suma podľa § 82 a §

293dx cit. zákona zvyšovala postupne od 13.9.2021, od 01.01.2022 a od 01.01.2023 na sumu 667,40 eur mesačne.

4. Žalovaná v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia vo vzťahu k odvolacím námietkam poukázala na to, že tlačivo Potvrdenie o zdaniteľnej mzde, zrazených preddavkoch pre zdanenie príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti za rok 1996 je vyhotovené na účely zákona č 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, a nie na účely zákona o sociálnom poistení, preto bol hrubý zárobok žalobcu ako vymeriavací základ za rok 1996 zhodnotený podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia vystaveného zamestnávateľom KRESA, spol. s r. o. a za rok 2011 z rovnakého dôvodu zohľadnil výšku vymeriavacieho základu, ktorý uviedol zamestnávateľ Peter Žulkovský - ZET na evidenčnom liste dôchodkového poistenia, a nie ten, ktorý je uvedený na tlačive Potvrdenie o príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti, o preddavkoch na daň. Uviedla tiež, že podľa predložených výplatných pásov za rok 1995 od zamestnávateľa IMACO, s.r.o., Košice bol hrubý zárobok žalobcu preukázateľne vyšší ako hrubý zárobok na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia, čo bolo zohľadnené v rozhodnutí č. XXX XXX XXXX X-I. z 08.07.2020, ktorým mu bola suma invalidného dôchodku opätovne určená. Žalovaná mala za to, že invalidný dôchodok bol žalobcovi určený správne, v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Vo vzťahu k námietke určenia dôchodkového veku uviedla, že ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok (07.03.2013) bol jeho dôchodkový vek (62 rokov k XX.XX.2026) určený správne podľa ustanovenia § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení platného v čase vzniku nároku na dôchodkovú dávku. Odvolanie teda vyhodnotila ako nedôvodné.

Konanie na správnom súde

5. Správny súd v napadnutom rozsudku uviedol, že žalobná argumentácia žalobcu smeruje k výpočtu priemerného OMB za r. 1995, 1996 a 2011 a k určeniu jeho dôchodkového veku, avšak v zásade nemožno súhlasiť so žalobcom, že by sa žalovaný s jeho námietkami nevysporiadal. Argumentáciu žalobcu vo vzťahu k nesprávnym výpočtom OMB za roky 1995 a 2011 vyhodnotil ako nedôvodnú. Z obsahu administratívneho spisu aj z osobného listu dôchodkového poistenia (ako prílohy k rozhodnutiu z 03.03.2021) vyplynulo, že jeho požiadavke vo vzťahu k výpočtu OMB za rok 1995 (kde je zaznamenaná suma 29 725,-Sk ako žiadal) bolo vyhovené v plnom rozsahu ešte v rozhodnutí z 03.03.2021 a tento stav bol zachovaný aj v prvostupňovom rozhodnutí. Vo vzťahu k výpočtu OMB za rok 2011 sa správny súd stotožnil s argumentáciou žalovanej, ktorá poukázala na to, že listami z 02.01.2015 a 13.05.2015 bola potvrdená výška vymeriavacieho základu pobočkou v Košiciach podľa vymeriavacieho základu uvedeného zamestnávateľom Peter Žulkovský - ZET na evidenčnom liste dôchodkového poistenia, a to vo výške 2722,36 eur. Pre potreby výpočtu OMB tak neprihliadla na Potvrdenie o príjmoch osoby zo závislej činnosti, o preddavkoch na daň, o dani vyberanej zrážkou z týchto príjmov a o daňovom bonuse na vyživované deti za obdobie roku 2011, ktoré predložil žalobca a ktoré uvádzalo dosiahnutú výšku príjmov 3090,60 eur.

6. Ako nedostatočné však správny súd vyhodnotil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k výpočtu OMB za rok 1996, pri ktorom žalovaná dôvodila, že žalobcom predložené tlačivo bolo vyhotovené na účely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, a nie na účely zákona o sociálnom poistení. Vytkol žalovanej, že uvedené tlačivo žiadnym spôsobom nevyhodnotila z hľadiska informácie, ktorú poskytuje pre potreby určenia OMB, keďže bola identifikovaná konkurencia dôkazov/údajov v evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia a v Potvrdení o zdaniteľnej mzde a zrazených preddavkoch pre zdanenie príjmov FO zo závislej činnosti a funkčných požitkov za rok 1996. Pokiaľ žalovaný konkurenciu dôkazov relevantným spôsobom nevyhodnotil tak, aby poskytol dostatočné odpovede k odvolacím námietkam žalobcu, neuviedol dostatočné dôvody k záverom, ktoré prijal, čím poznačil napadnuté rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti na základe nedostatku dôvodov.

7. Vo vzťahu k námietke dovŕšenia dôchodkového veku správny súd dospel k záveru, že žalovaná v preskúmanom rozhodnutí neuviedla, na základe čoho (akého zákonného ustanovenia) dospela k záveru, že pre potreby výpočtu sumy invalidného dôchodku je obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku veličinou nemennou od momentu vzniku nároku na invalidný dôchodok. Správny súd vyhodnotil ako súladné so zákonom, aby pre potreby výpočtu

sumy invalidného dôchodku do obdobia od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, bol určujúcim dôchodkový vek poistenca podľa právnych predpisov účinných v čase od stanoveného zvýšeného poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, resp. od vzniku nároku na výplatu zvýšenej dôchodkovej dávky. Dôchodkový vek žalobcu by podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom k 13.09.2021 v spojení s prílohou č. 3a tohto zákona bol 63 rokov a 8 mesiacov, a nie 62 rokov. Túto časť žaloby správny súd vyhodnotil ako dôvodnú a mal za to, že žalovaná použila nesprávny výklad § 73 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

8. Preskúmané rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie vychádzali jednak z nesprávneho právneho posúdenia veci a sú zároveň nepreskúmateľné, čím došlo k splneniu podmienok pre zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. c) a d) SSP ako aj prvostupňového rozhodnutia podľa § 191 ods. 3 písm. a) SSP.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

9. Proti tomuto rozsudku podala kasačnú sťažnosť žalovaná (ďalej tiež ako „sťažovateľka“) z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Žiadala, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie. Skutkový stav, na základe ktorého rozhodla, považuje za dostatočne zistený a správne právne posúdený. Nestotožňuje sa s názorom správneho súdu, že pri zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť dochádza k zmene dôchodkového veku poistenca. Zdôraznila, že zmenou miery poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť od 13.09.2021 mu nevznikol nový nárok na invalidný dôchodok, nakoľko tento mal už od 07.03.2012, teda odo dňa splnenia podmienok na vznik nároku na túto dávku. Žalobcovi však vznikol nárok na prepočítanie výšky vyplácaného invalidného dôchodku podľa § 73 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Zdôraznila, že podľa účinnej právnej úpravy sa pri zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť priemerný OMB a dôchodkový vek neprepočítava, nakoľko nárok na invalidný dôchodok vzniká poistencovi dňom splnenia zákonných podmienok, a nie dňom zmeny jeho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Nakoľko nedošlo k zmene nároku žalobcu na invalidný dôchodok, sťažovateľka má za to, že nepochybila, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatovala, že spôsob výpočtu hodnoty priemerného OMB a rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím podrobne vysvetlila v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku. Trvala na tom, že dôchodkový vek žalobcu dovŕšením 62 rokov veku k XX.XX.2026 bol určený správne podľa právnych predpisov platných v čase vzniku nároku na dávku (k 07.03.2012). Mala za to, že vydané rozhodnutia nie sú postihnuté nezákonnosťou a nepreskúmateľnosťou, sú riadne odôvodnené a odôvodnenie obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti.

10. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

Posúdenie veci kasačným súdom

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a po oboznámení sa s obsahom súdneho a administratívneho spisu a dôvodmi kasačnej sťažnosti, ktorými bol viazaný (§ 453 ods. 2 SSP), zistil, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

12. Podľa § 63 ods. 1 prvá veta zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom ku dňu vydania preskúmaného rozhodnutia (15.08.2023) priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 62 ods. 1 cit. zákona osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu. Osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 61 cit. zákona osobný vymeriavací základ je úhrn vymeriavacích základov za kalendárny rok, z ktorých sa zaplatilo poistné na dôchodkové poistenie alebo z ktorých sa poistné na dôchodkové poistenie podľa § 60 ods. 1 druhej vety považuje za zaplatené.

Podľa § 73 ods. 1 cit. zákona suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 112 ods. 4 cit. zákona výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Podľa § 196 ods. 1 cit. zákona dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu vecí, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Podľa § 196 ods. 7 cit. zákona organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

Podľa § 209 ods. 4 cit. zákona v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

13. V prejednávanvej veci bolo predmetom súdneho prieskumu rozhodnutie žalovanej o zvýšení sumy invalidného dôchodku žalobcu od 13.09.2021 v dôsledku opätovného poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť od 13.09.2021 o viac ako 70% (oproti dovtedajšej 60% miere poklesu), pričom bola stanovená miera poklesu na 75%. Žalobca nerobil sporným stanovenú mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ani určený deň poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ale namietal výpočet sumy invalidného dôchodku.

14. V prvom rade je potrebné zaoberať sa názorom žalovanej, že v prípade poklesu schopnosti (po priznaní dávky) sa už priemerný OMB a dôchodkový vek nanovo neprepočítava. Kasačný súd konštatuje, že obe tieto hodnoty relevantné pre výpočet sumy invalidného dôchodku boli už zisťované v konaní o jeho priznaní. Ak boli vypočítané v správnej výške, správny orgán ich použije aj v konaní o zvýšení dávky. Pokiaľ však poberateľ dávky v novom konaní o jej zvýšení namietne ich výpočet, ide v podstate o návrh na prepočítanie priznanej dávky, s ktorým sa žalovaná musí vysporiadať. Na prepočítanie už priznanej dávky má poberateľ nárok v zmysle § 112 zák. o sociálnom poistení. Samotné vysporiadanie sa s týmto návrhom závisí od kvality uplatnených námietok. Ak účastník predloží nové dôkazy, je potrebné tieto vyhodnotiť, ak len všeobecne namietá nesprávnosť základného výpočtu, postačí odkázať na rozhodnutie o priznaní dávky. V tu prejednávanvej veci sa námietky žalobcu v administratívnom konaní sústredili na 1/ výpočet priemerného OMB za roky 1995, 1996 a 2011 a 2/ určenie dôchodkového veku, ktoré je relevantné pre tzv. obdobie dopyčtu obdobia dôchodkového poistenia (obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku).

15. Vo všeobecnosti k žalobcom namietanému nesprávnemu výpočtu priemerného OMB, kasačný súd uvádza, že pri výpočte priemerného OMB sa v zmysle § 63 ods. 1 zák. o soc. poistení vychádza z podielu súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období. Čo je osobný mzdový bod, stanovuje § 62 ods. 1 cit. zákona - je to podiel osobného vymeriavacieho základu a všeobecného vymeriavacieho základu. Osobný vymeriavací základ zasa (vo všeobecnosti) definuje § 61 cit. zákona ako úhrn vymeriavacích základov za kalendárny rok, z ktorých sa zaplatilo poistné na dôchodkové poistenie alebo z ktorých sa poistné na dôchodkové poistenie podľa § 60 ods. 1 druhej vety považuje za zaplatené, resp. špeciálne pre obdobie 1. januára 1993 do 31. decembra 2003 osobný vymeriavací základ definuje § 257 ako úhrn vymeriavacích základov, z ktorých fyzická osoba zúčastnená na dôchodkovom zabezpečení platila poistné na dôchodkové zabezpečenie za príslušný kalendárny rok. Pre stanovenie tejto veličiny je tak potrebné správne určiť vymeriavací základ. V zmysle § 138 ods. 1 je to najmä príjem plynúci zo zárobkovej činnosti zamestnanca okrem príjmov, ktoré nie sú predmetom dane alebo sú od dane oslobodené podľa osobitného predpisu, a okrem príspevkov na doplnkové dôchodkové

sporenie, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca. Vymeriavacie základy ako základ pre výpočet osobných mzdových bodov sa zisťujú v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia - ide o kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984 (s určitými výnimkami, pozri § 63 ods. 6, 7 cit. zákona), v danom prípade pred rokom 2012, kedy žalobcovi vznikol nárok na invalidný dôchodok.

16. Čo sa týka zisťovania vymeriavacieho základu za rok 1995 ako jedného roku z rokov rozhodujúceho obdobia, žalobca namietal, že žalovaná mala prihladnúť na príjmy za rok 1995 podľa ním predložených výplatných pásov. Žalovaná výslovne uviedla v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia na str. 5, že za obdobie od 01.01.1995 do 30.04.1995 pre výpočet sumy invalidného dôchodku započítala hrubý zárobok vo výške 29 725 Sk, teda podľa predložených výplatných pásov. Prvostupňové rozhodnutie vo vzťahu k spôsobu výpočtu hodnoty priemerného OMB odkazovalo na podrobné vysvetlenie tohto výpočtu uvedené v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku z 03.03.2021, ktoré tiež vychádzalo z osobného vymeriavacieho základu 29.725 Sk za obdobie od 01.01.1995 do 30.04.1995. Táto skutočnosť pritom vyplýva aj z prílohy rozhodnutia z 03.03.2021 - Osobného listu dôchodkového poistenia. Napriek tomu uznania osobného vymeriavacieho základu vo výške 29.725 Sk za obdobie od 01.01.1995 do 30.04.1995 sa žalobca opätovne domáhal, pričom vytkol žalovanej, že výška vymeriavacieho základu nezodpovedá skutočnej výške vyplývajúcej z výplatných pásov. Bol však preukázaný opak - výška vymeriavacieho základu za toto obdobie zodpovedá výške jeho príjmu podľa výplatných pásov. Kasačný súd preto v zhode s názorom správneho súdu považoval argumentáciu žalobcu vo vzťahu k nesprávnemu výpočtu OMB za rok 1995 za nedôvodnú, keďže túto jeho námietku reflektovalo už prvostupňové rozhodnutie.

17. Kasačný súd však nezdiala názor správneho súdu, že argumentácia žalobcu je nedôvodná aj vo vzťahu k výpočtu vymeriavacieho základu za rok 2011. Žalobca vo vzťahu k osobnému vymeriavaciemu základu za tento rok poukazoval na kolíziu informácie o výške vymeriavacieho základu uvedenej zamestnávateľom (Peter Žulkovský - ZET) na evidenčnom liste dôchodkového poistenia (2722,36 Eur za obdobie od 01.01.2011 do 08.05.2011) a informácie o dosiahnutej výške príjmov 3090,60 eur uvedenej v Potvrdení o príjmoch FO zo závislej činnosti, o preddavkoch na daň, o dani vyberanej zrážkou z týchto príjmov a o daňovom bonuse na vyživované deti za obdobie roku 2011 (1. až 5. mesiac) rovnako vydanom týmto zamestnávateľom dňa 26.05.2011. Správny súd správne nepovažoval za dostačujúci argument žalovanej, že uvedené tlačivo (potvrdenie) sa vyhotovuje na účely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, a nie na účely zákona o sociálnom poistení. V tomto smere poukazuje na § 196 ods. 1 zák. o soc. poistení, podľa ktorého aj potvrdenie na daňové účely je dôkaz, ktorý je potrebné vyhodnotiť. Kasačný súd však (na rozdiel od správneho súdu) za postačujúce pre záver, že výška vymeriavacieho základu je správne uvedená v evidenčnom liste dôchodkového poistenia, nepovažoval poukázanie na stanovisko Sociálnej poisťovne, pobočka Košice zo dňa 13.01.2015. V predmetnom stanovisku je totiž vo vzťahu k tejto nezrovnalosti uvedené len toľko, že na základe zamestnávateľom predložených mesačných výkazov poistného a príspevkov za obdobie 01/2011 až 05/2011, potvrdzuje pobočka výšku vymeriavacích základov u daného zamestnávateľa vo výške 2722,36 eur. Pobočka teda len poukázala na to, že vymeriavacie základy uvedené v evidenčnom liste dôchodkového poistenia korešpondujú s mesačnými výkazmi poistného, čo ani nebolo sporné, a nijako sa nevyjadřila k obsahu potvrdenia z 26.05.2011. Ani z písomnosti označenej ako Zaslание podkladov z 02.01.2015 žiadne takéto hodnotenie nevyplýva; vo vzťahu k správnosti vymeriavacích základov žalobcu v roku 2011 pobočka uviedla, že opätovné posúdenie, resp. došetrenie nie je možné zabezpečiť, nakoľko organizácia bola 08.05.2011 odhlásená z registra zamestnávateľov, zanikla bez právneho nástupcu.

18. Z uvedenej písomnej komunikácie teda nevyplýva, že by sa žalovaná významovo zaoberala rozporom zisteným medzi údajmi vyplývajúcimi na jednej strane z jej systémovej evidencie vymeriavacích základov a na druhej strane z potvrdenia o príjmoch, pričom rovnako ide o doklad potvrdený zamestnávateľom žalobcu, ktorý vymeriavacie základy žalobcu do evidencie žalovanej oznamoval. Povinnosťou žalovanej bolo, aby sa preukaznosťou svojej evidencie v kontexte predloženého potvrdenia o príjme zaoberala a aby žalobcovi v odôvodnení rozhodnutia vysvetlila, ako hodnotila rozpor informácií vplývajúcich na hodnotu osobného vymeriavacieho základu žalobcu a následného výpočtu priemerného OMB, k akému záveru dospela, resp. z akých právnych dôvodov nezohľadnila (pre žalobcu výhodnejšie) hodnoty vyplývajúce z predmetného potvrdenia o príjmoch.

19. Obdobná situácia vznikla aj pri zisťovaní vymeriavacieho základu za rok 1996, pričom žalovaná opäť dôvodila tým, že žalobcom predložené Potvrdenie o zdaniteľnej mzde a zrazených preddavkoch pre zdanenie príjmov FO zo závislej činnosti a funkčných požitkov za rok 1996 bolo vyhotovené na účely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, a nie na účely zákona o sociálnom poistení. Odhliadnuc od toho, že žalovaná zjavne nesprávne argumentovala, že potvrdenie bolo vydané na účely zákona č. 595/2003 Z. z, keďže bolo datované ešte pred jeho účinnosťou, podstatné je, že zamestnávateľ KRESA spol. s.r.o. v uvedenom tlačive potvrdil úhrn príjmov zo závislej činnosti za obdobie 1-10/1996 vo výške 85.584 Sk a v evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia ten istý zamestnávateľ uviedol už sumu 66.612 Sk. Tu správny súd správne konštatoval, že žalovaná tlačivo potvrdzujúce zdaniteľnú mzdu žiadnym spôsobom nevyhodnotila z hľadiska informácie, ktorú poskytuje pre potreby určenia priemerného OMB, hoci v týchto dôkazoch zistila rozpor v príjmoch žalobcu. Pritom v preskúvanom rozhodnutí prizvukovala, že do 31.12.2003 nedisponuje údajmi o vymeriavacích základoch a odvodoch na sociálne poistenie za jednotlivých zamestnancov z výkazov poistného a preto nie je možné potvrdiť výšku vymeriavacích základov.

20. Ohľadne právnej otázky zisťovania dôchodkového veku pri zvýšení invalidného dôchodku, kasačný súd má za to, že žalovaná konala správne, keď vychádzala z dôchodkového veku zisteného už pri priznaní dávky, teda aktuálneho v momente vzniku nároku na invalidný dôchodok. Tento vek žalobca dosiahol dňom dovŕšenia 62 rokov dňa XX.XX.2026. Jej argumentácia, že od 13.09.2021 žalobcovi nevznikol nový nárok na invalidný dôchodok, nakoľko tento mal už od 07.03.2012 a preto nie je daný zákonný dôvod, aby nanovo určila dôchodkový vek ku dňu nového zníženia poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, je správna.

21. Z predloženého posudkového spisu vyplýva, že žalobca sa na základe lekárskeho posudku zo 14.07.2020 stal invalidným od 07.03.2012 pre 50% mieru poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Nárok na invalidný dôchodok mu ako poistencovi podľa § 15 zákona o sociálnom poistení vznikol taktiež od 07.03.2012, keďže ku dňu vzniku invalidity určenej posudkovým lekárom v lekárskom posudku dosiahol zákonom požadovanú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a zároveň získal potrebnú dobu poistenia uvedenú v § 72 zákona o sociálnom poistení. Suma jeho invalidného dôchodku sa následne určila výpočtom podľa § 73 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ako súčin percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť, priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty

22. V dôsledku poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť o 60% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou od 22.10.2013 došlo k prepočtu sumy invalidného dôchodku opäť výpočtom podľa § 73 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, pričom pri výpočte hodnoty priemerného OMB za obdobie od 1.1.1995 do 30.04.1995 žalovaná už zohľadnila vymeriavací základ 29.725 Sk. Obdobie dôchodkového poistenia žalovaná zachovala ako pri priznaní nároku na dávku.

23. Nakoľko od 13.09.2021 miera poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť predstavovala 75% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, suma nároku na dávku bola prepočítaná podľa § 73 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

24. Pokiaľ sa žalobca domáhal, aby dátum jeho odchodu do dôchodku (dovŕšenia dôchodkového veku) bol stanovený podľa právnych predpisov platných k 13.09.2021, jeho požiadavke žalovaná vyhovieť nemohla, keďže k tomuto dňu nevznikol jeho nárok na dávku (invalidný dôchodok ako dávku z dôchodkového poistenia) ale „len“ nárok na zmenu výšky/sumy dôchodkovej dávky priznanej ešte k 07.03.2012.

25. Právne vzťahy dôchodkového poistenia (i zabezpečenia) sa zásadne posudzujú podľa právnych predpisov účinných v čase ich vzniku, pokiaľ zákon výslovne neurčí inak. Žiadne ustanovenie zákona o sociálnom poistení neumožňuje žalovanej po vzniku nároku na dávku (v súvislosti s následným

znižením/zvýšením miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po vzniku nároku) nanovo určiť/prepočítať vek odchodu do dôchodku, ako sa mylne domnieval žalobca aj správny súd.

26. Kasačný súd dáva do pozornosti, že podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky, čo je aj situácia v prípade stanovenia ďalšieho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po vzniku nároku na dávku.

27. Od uvedeného je však potrebné odlíšiť situáciu, ak poistenec dodatočne preukáže, že nárok na dávku mu bol už pri jej priznaní vypočítaný nesprávne (ako tomu bolo aj v danej veci v súvislosti s až dodatočným preukázaním vyššieho osobného vymeriavacieho základu za rok 1995), teda že mu dávka bola priznaná v nižšej sume než mu patrila (§ 112 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení).

28. Pri určení veku odchodu do dôchodku žalovaná správne postupovala podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení platného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, tak ako to určuje § 73 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý dovŕšenie dôchodkového veku viaže k momentu vzniku nároku na invalidný dôchodok, nie k vzniku nároku na výplatu dávky vo vyššej sume (§ 112 ods. 4 cit. zákona), ako sa toho domáhal žalobca. Tento výklad zákona podporuje aj dôvodová správa k § 73 cit. zákona, podľa ktorej: Na výpočet sumy invalidného dôchodku sa k obdobiu dôchodkového poistenia získanému do vzniku nároku na invalidný dôchodok pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku (dopočet). Na tento účel sa použije aktuálny dôchodkový vek v čase vzniku nároku na invalidný dôchodok.

Záver

29. Nakoľko žalobca v konaní predložil dôkazy, ktoré spochybňujú výpočet jednej z veličín pri stanovení sumy invalidného dôchodku - priemerného OMB, bolo povinnosťou žalovanej, aby sa v rámci presného a úplného zisťovania skutočného stavu veci týmito námietkami dôsledne zaoberala. Hoci uskutočnila úkony týkajúce sa došetrovania vymeriavacích základov žalobcu za r. 1996 a 2011, s potvrdeniami o príjme žalobcu, ktoré predložil od tých istých zamestnávateľov, ktorí mu vystavili aj evidenčné listy dôchodkového poistenia (zabezpečenia) sa žalovaná náležite nevysporiadala.

30. Kasačný súd sa preto stotožnil so závermi správneho súdu, že preskúmané rozhodnutie a aj prvostupňové rozhodnutie neobsahuje adekvátne zdôvodnenie v súlade s § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení pre absenciu úvah o hodnotení dôkazov a je potrebné považovať ich za nepreskúmateľné. Skutočnosť, že sťažnostnú námietku sťažovateľky týkajúcu sa určenia veku odchodu žalobcu do dôchodku kasačný súd vyhodnotil ako dôvodnú, nepredstavovala dôvod na zrušenie rozsudku správneho súdu, aj keď sa kasačný súd stotožnil len s dôvodom zrušenia správnych rozhodnutí podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP. Vzhľadom na vyššie uvedené kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú podľa § 461 SSP.

Trovy kasačného konania

31. O náhrade trov kasačného konania vo vzťahu k žalobcovi kasačný súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Hoci mal žalobca v kasačnom konaní úspech a teda má právo na náhradu jeho trov, keďže mu žiadne zo súdneho spisu nevyplývajú, náhradu mu nepriznal.

32. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.